

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

Valtioneuvoston periaatepäättös
**Suomen meripolitiikan
linjauksista**
Itämereltä valtamerille

Valtioneuvoston kanslian julkaisu | **2019:4**

Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2019:4

Valtioneuvoston periaatepäättös

Suomen meripolitiikan linjauksista

Itämereltä valtamerille

Valtioneuvoston kanslia

ISBN PDF: 978-952-287-689-8

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Kannen kuva: Vuokko Ranki

Helsinki 2019

Kuvailulehti

Julkaisija	Valtioneuvoston kanslia		24.1.2019
Julkaisun nimi	Valtioneuvoston periaatepäätös Suomen meripolitiikan linjauksista Itämereltä valtamerille		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2019:4		
ISBN PDF	978-952-287-689-8	ISSN PDF	2490-1164
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-689-8		
Sivumäärä	31	Kieli	suomi
Asiasanat	strategiat, politiikka, meret, meriensuojelu, logistiikka, merenkulku, meriteollisuus, klusterit, vesiviljely, energiantuotanto, kestävä kehitys		
Tiivistelmä			
<p>Linjauksissa määritellään Suomen valtamerille ulottuvan meripolitiikan painopisteet ja toimet asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tarkoituksena on, että Suomi kehittää meripolitiikasta selkeän vahvuusalueen.</p> <p>Meripolitiikan kärjiksi on valittu merten suojelu, merilogistiikka, meriklusteri ja merellinen tuotanto. Kaikkiin näihin käriin liittyvät horisontaalisina teemoina automatisaatio, digitalisaatio ja data; osaaminen, tutkimus ja koulutus; EU- ja kansainvälinen vaikuttaminen; turvallinen toimintaympäristö; sekä rahoitus. YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 tavoitteet ja kestävän sinisen kasvun periaatteet ohjaavat kaikkia esitettyjä toimia.</p> <p>Meripolitiikan visiossa Suomi vaikuttaa globaalisti ja tuottaa ratkaisuja siihen, että meriluonnonvarojen käyttö on kestävä, meriympäristön tila on hyvä ja ilmastonmuutos ei ylitä valtamerten kestävyyskykyä. Suomella on korkeatasoinen meriosaaminen ja innovatiivinen, jatkuvasti menestyvä meriklusteri sekä toimiva että turvallinen ja ympäristövastuullinen logistiikka.</p> <p>Meriympäristöön kohdistuu jatkuvasti yhä enemmän paineita: ilmastonmuutoksesta johtuva lämpeneminen ja happamoituminen, roskaantuminen, luonnon monimuotoisuuden väheneminen, öljy- ja kemikaalionnettomuudet, rehevöityminen sekä ylikalastus. Suomi lisää vaikuttamista kansainväliseen merten hallinnointiin, suojeluun ja kestäväan käyttöön liittyvään päätöksentekoon. Meriliikenne ja koko logistiikka ovat suurten muutosten edessä. Tavoitteena on, että merilogistiikka on Suomessa kasvava toimiala, joka toimii edelläkävijänä digitalisoinnissa, autonomisessa liikenteessä ja päästöjen vähentämisessä. Meriklusteri ja sen taloudellinen ekosysteemi on jo nyt merkittävä teollisuussektori Suomessa. Klusterissa on yli 3000 yritystä jotka työllistävät 50 000 henkilöä ja jonka kokonaisliikevaihto on 13 miljardia euroa. Klusterin vahvuuksia ovat yhteistyö ja verkostot. Kilpailukyvyn ylläpitäminen ja avautuvien markkinoiden hyödyntäminen ovat avaintekijöitä meriklusterin kasvulle. Valtameret ja meret tarjoavat mahdollisuuksia kestäväälle ja vähähiiliselle ruoan- ja energiantuotannolle. Suomalaisella osaamisella voidaan kehittää vesiviljelyä globaalisti hyödyntäen korkeaa teknologiaa, vaihtoehtoisia viljelytekniikoita ja -lajeja. Suomalaista merellistä energia-osaamista voidaan kehittää, skaalata ja viedä tavoitteena kestävä ja mahdollisimman hiilineutraali energiantuotanto.</p> <p>Valtioneuvoston kanslia asetti 24.10.2016 eri ministeriöitä edustavan Itämeri- ja meripolitiikan ohjausryhmän valmistelemaan valtioneuvoston Itämeri-selonteon päivittämistä sekä kehittämään ja koordinoimaan kansallista meripolitiikkaa. Työn ensimmäisessä vaiheessa ohjausryhmä laati Suomen Itämeren alueen strategian. Tähän asiakirjaan liittyvistä mahdollisista määrärahatarpeista linjataan osana Julkisen talouden suunnitelmaa ja talousarviokäsittelyä.</p>			
Kustantaja	Valtioneuvoston kanslia		
Julkaisun jakaja/ myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi		

Presentationsblad

Utgivare	Statsrådets kansli		24.1.2019
Publikationens titel	Statsrådets principbeslut om riktlinjer för Finlands havspolitik Från Östersjön till världshaven		
Publikationsseriens namn och nummer	Statsrådets kanslis publikationer 2019:4		
ISBN PDF	978-952-287-689-8	ISSN PDF	2490-1164
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-689-8		
Sidantal	31	Språk	finska
Nyckelord	strategi, politik, hav, havsskydd, logistik, sjöfart, maritim industri, kluster, vattenbruk, energiproduktion, hållbar utveckling		

Referat

I riktlinjerna definieras fokusområden för Finlands havspolitik som omfattar också världshaven och åtgärder för att nå målen. Avsikten är att Finland ska utveckla havspolitiken till ett tydligt kompetensområde.

Som havspolitiska fokusområden har man valt skyddet av haven, den maritima logistiken, det maritima klustret och den maritima produktionen. Varje fokusområde inbegriper fem horisontella teman: automatisering, digitalisering och data; kompetens, forskning och utbildning; påverkan inom EU och internationellt; en säker omvärld och finansiering. Samtliga åtgärder styrs av målen i FN:s globala handlingsprogram för hållbar utveckling, Agenda 2030, och av principerna för hållbar blå tillväxt.

I sin havspolitiska vision är Finland en global påverkare som tar fram lösningar för att de marina naturresurserna ska användas på ett hållbart sätt, den marina miljön ska ha god status och klimatförändringen inte ska överskrida världshavens bärkraft. Finland förfogar över högklassig marin kompetens och ett innovativt, framgångsrikt marint kluster samt en fungerande, säker och miljöanpassad logistik.

Den marina miljön utsätts ständigt för ett allt större tryck: uppvärmning till följd av klimatförändringen, syrebrist och försurning orsakade av höjda koldioxidhalter i luften, minskad biologisk mångfald, olje- och kemikalieolyckor, eutrofiering och överfiske. Finland bedriver ett allt starkare påverkansarbete med avseende på det internationella beslutsfattandet i frågor som gäller förvaltning, skydd och hållbar användning av haven. Sjöfarten och den maritima logistiken står inför stora omställningar. Målet är att den maritima logistiken i Finland ska vara en tillväxtbransch och en föregångare inom digitalisering, autonoma transporter och minskade utsläpp. Det maritima klustret och dess ekonomiska ekosystem är redan i dag en betydande industriell sektor i Finland. Klustret omfattar över 3 000 företag med 50 000 anställda och en omsättning på 13 miljarder euro. Klustrets styrka bygger på samarbete och nätverk. Att upprätthålla klustrets konkurrenskraft och expandera till nya marknader är nyckelfaktorer med tanke på klustrets tillväxt. Världshaven och haven erbjuder en stor potential för hållbar och koldioxidsnål produktion av livsmedel och energi. Vattenbruket kan utvecklas globalt med finländsk kompetens, högteknologisk kunskap och alternativa odlingstekniker och arter. Finländsk kompetens i den marina energiproduktionen kan utvecklas, skalas upp och exporteras med sikte på hållbar och koldioxidsnål energiproduktion.

Statsrådets kansli tillsatte den 24.10.2016 en styrgrupp med företrädare för de olika ministerierna för att bereda en uppdatering av statsrådets Östersjöredogörelse och för att utveckla och samordna den nationella havspolitiken. I den första fasen utarbetade styrgruppen Finlands strategi för Östersjöregionen. Eventuella behov av anslag som hänför sig till detta dokument linjeras upp som en del av planen för de offentliga finanserna och budgetbehandlingen.

Förläggare	Statsrådets kansli
Distribution/ beställningar	Elektronisk version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Beställningar: julkaisutilaukset.valtioneuvosto.fi

Sisältö

Johdanto	6
Suomen meripolitiikan kärjet ja visio	10
Kestävän sinisen kasvun periaatteet	11
I Merten suojelu	14
II Merilogistiikka.....	17
III Meriklusteri	22
IV Merellinen tuotanto	26
Horisontaaliset teemat	29

Johdanto

Meri on ihmiskunnan yhteinen voimavara ja elannon lähde. Se peittää 71 % maapallon pinta-alasta. Valtamerten pinta-alasta kaksi kolmannesta on valtioiden kansallisen val-lankäytön ulkopuolista yhteistä aluetta. Meillä on yhteinen vastuu kaikista merialueista ja meriympäristön suojelusta. Valtameret ja meret tarjoavat myös suuria mahdollisuuksia kestäväälle siniselle kasvulle.

Yli puolet maailman väestöstä asuu 100 kilometrin etäisyydellä rannikosta. Meret ovat myös tärkein kuljetusväylä: yli 80 % maailman kuljetusten volyymista toteutetaan meritse ja globaalien merikuljetusten määrän ennustetaan kasvavan.

Tällä asiakirjalla pyritään siihen, että Suomi kehittää meripolitiikasta selkeän vahvuusalueen. Linjauksissa määritellään Suomen valtamerille ulottuvan meripolitiikan painopisteet ja toimet asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Lisäksi tarkoituksena on toimeenpanna EU:n meripolitiikkaa soveltuvien osien.

Valtioneuvoston kanslia asetti 24.10.2016 eri ministeriöitä edustavan ohjausryhmän valmistelemaan valtioneuvoston Itämeri-selonteon päivittämistä sekä kehittämään ja koordinoimaan kansallista meripolitiikkaa.

Tämän asiakirjan linjauksilla täydennetään olemassa olevien strategioiden linjauksia. Valtioneuvosto teki marraskuussa 2017 periaatepäätöksen Suomen Itämeren alueen strategiasta¹ (15a/2017), jonka jälkeen ohjausryhmä ryhtyi valmistelemaan valtioneuvoston yhteistä koordinaatioasiakirjaa tavoitteena valtioneuvoston periaatepäätös Suomen meripolitiikan linjauksista. Arktisen alueen osalta päätökset arktisen strategian päivityksestä ja sen toimenpidesuunnitelmasta² hyväksyttiin 2016 ja 2017. Ohjausryhmä on ottanut huomioon ne selonteot, strategiat ja toimenpideohjelmat, joilla on yhtymäkohtia meripolitiikkaan. Tähän asiakirjaan liittyvistä mahdollisista määräraharapeista linjataan osana Julkisen talouden suunnitelmaa ja talousarviokäsittelyä.

1 Suomen Itämeren alueen strategia: <https://vnk.fi/suomen-itameren-alueen-strategia>

2 Suomen arktinen strategia: <https://vnk.fi/julkaisu?pubid=2409> sekä sen päivitys ja toimenpidesuunnitelma: <https://vnk.fi/arktiset-asiat/arktinen-politiikka>

Kuva: Vuokko Ranki

Turvallisuus vaikuttaa kaikkiin toimijoihin ja toimintoihin. Turvallinen toimintaympäristö ja sen takaaminen kaikissa olosuhteissa on toiminnan perusedellytys. Suomi on riippuvainen meriyhteyksistä turvallisuuden, huoltovarmuuden sekä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen kannalta. Itämeren alueen turvallisuutta sekä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamista käsitellään valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa³ (2016), valtioneuvoston puolustusselonteossa⁴ (2017) sekä valtioneuvoston periaatepäätöksessä yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta⁵ (2017).

Meripolitiikan visiossa Suomi vaikuttaa globaalisti ja tuottaa ratkaisuja siihen, että meriluonnonvarojen käyttö on kestävä, meriympäristön tila on hyvä ja ilmastonmuutos ei ylitä valtamerten kestävyyskykyä. Suomella on korkeatasoinen meriosaaminen ja innovatiivinen, jatkuvasti menestyvä meriklusteri sekä toimiva että turvallinen ja ympäristövastuullinen logistiikka.

Tähän asiakirjaan meripolitiikan kärjiksi on valittu merten suojelu, merilogistiikka, meriklusteri ja merellinen tuotanto. Tässä yhteydessä merilogistiikkaa tarkastellaan erikseen, eikä osana meriklusteria. Kaikkiin näihin kärkiin liittyvät horisontaalisina teemoina automatisaatio, digitalisaatio ja data; osaaminen, tutkimus ja koulutus; EU- ja kansainvälinen vaikuttaminen; turvallinen toimintaympäristö; sekä rahoitus.

3 Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko: <https://vnk.fi/julkaisu?pubid=12501>

4 Valtioneuvoston puolustusselonteko: https://www.defmin.fi/julkaisut_ja_asiakirjat/valtioneuvoston_puolustus_selonteko_2017

5 Valtioneuvoston periaatepäätös yhteiskunnan turvallisuusstrategiasta: <https://turvallisuuskomitea.fi/yhteiskunnan-turvallisuusstrategia-2017/>

Meriympäristöön kohdistuu jatkuvasti yhä enemmän paineita: ilmastonmuutoksesta johtuva lämpeneminen, happikato ja ilman hiilidioksidipitoisuuden kohoamisesta aiheutuva happamoituminen, roskaantuminen, luonnon monimuotoisuuden väheneminen, öljy- ja kemikaalionnettomuudet, rehevöityminen sekä ylikalastus. Valtameret ovat edelleen puutteellisesti tutkittuja ja kaikilta osin tietoa päätöksenteon pohjaksi ei ole. On tärkeää, että valtamerten ja merten suojelu etenee mahdollisimman nopeasti. Vahvalla vaikuttamisella kansainväliseen merten hallintaan, suojeluun ja kestävään käyttöön liittyvään päätöksentekoon voidaan parhaiten vaikuttaa meren tilaan.

Merenkulun kansainväliseen ympäristösääntelyyn vaikuttamalla voidaan tehokkaasti vaikuttaa myös meriympäristön hyvän tilan saavuttamiseen. Suomi osallistuu aktiivisesti YK:n alaisessa kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (IMO) merenkulun kansainvälisen ympäristönsuojelulainsäädännön kehittämiseen.

Suomi on riippuvainen merikuljetuksista. Meriliikenne ja koko logistiikka ovat suurten muutosten edessä digitalisaation ja liikenteen autonomisuuden lisääntyessä. EU:n merenkulun 2020 prioriteetit ovat vähähiilisyys, digitalisaatio, kilpailukyky, tehokkaat sisämarkkinat sekä maailmanluokan meriklusteri⁶. Sininen kasvu luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia alan toimijoille. Tavoitteena on, että merilogistiikka on Suomessa kasvava toimiala, joka toimii edelläkävijänä digitalisoinnissa, autonomisessa liikenteessä ja päästöjen vähentämisessä.

Logistista järjestelmää tehostamalla meriliikenteessä voidaan saavuttaa merkittäviä päästövähennyksiä. Alusten ja satamien tiedonvaihtoa kehittämällä alukset voisivat ajoittaa nykyistä paremmin saapumisensa satamaan, jolloin alus voi hidastaa merellä ja päästä siten merkittäviin vähennyksiin kasviuonekaasupäästöissä. Vastaavasti satamatoiminnot voitaisiin suunnitella tehokkaammin, kun tiedettäisiin tarkemmin, milloin alus saapuu satamaan. Logistisen järjestelmän energiatehokkuuden parantaminen edellyttää kehittyntä viestintäteknologiaa, digitaalisia palveluja ja tietojärjestelmien avaamista.

Merenkulun sidosryhmäverkosto on tarkoitettu kaikille merenkulkupolitiikasta kiinnostuneille yrityksille ja yhteisöille, jotka haluavat osallistua viranomaisten sekä yritysten ja yhteisöjen väliseen yhteistoimintaan merenkulun alalla. Verkoston tehtävänä on edistää merenkulkualalla toimivien yritysten ja laitosten sekä valtion viranomaisten välistä yhteistoimintaa. Lisäksi verkoston tehtävänä on seurata kansainvälisiä merenkulkuasioita, kuten IMO:ssa ja EU:ssa tapahtuvaa päätöksentekoa.

Meriklusteri ja sen taloudellinen ekosysteemi on jo nyt merkittävä teollisuussektori Suomessa. Meriteollisuus, satamatoiminnot, logistiikka ja näihin liittyvät palvelut

6 Vallettan deklaraatio: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6185-2017-INIT/en/pdf>

käsittävät yli 3000 yritystä jotka työllistävät noin 50 000 henkilöä. Meriklusterin kokonaisliikvaihto on 13 miljardia euroa. Ala on suuntautunut kansainvälisille markkinoille, noin 90 % toimituksista menee vientiin.

Suomen meriteollisuuden kansainvälinen kilpailukyky perustuu innovatiivisuuteen, uudistumiseen ja erikoistumiseen. Suomen meriteollisuuden vahvuuksia ovat yhteistyö ja verkostot, jotka mahdollistavat joustavuuden ja osaamisen tehokkaan hyödyntämisen. Klusterin kehitys on riippuvainen globaaleista markkinoista, sillä Suomen kotimarkkina on varsin pieni. Logistiikan muuttuva toimintaympäristö avaa uusia mahdollisuuksia meriklusterin kasvuun. Kasvun edellytysten turvaaminen, sen kilpailukykyyn ylläpitäminen ja avautuvien markkinoiden hyödyntäminen ovat avaintekijöitä meriklusterin kasvuun.

Valtameret ja meret tarjoavat mahdollisuuksia kestäväälle ja vähähiiliselle ruoan- ja energiantuotannolle. Suomalaisella osaamisella voidaan kehittää vesiviljelyä globaalisti hyödyntäen korkeaa teknologiaa, vaihtoehtoisia viljelytekniikoita ja -lajeja. Merellisellä energiantuotannolla voidaan vähentää kasvihuonekaasu-päästöjä. Suomalaista merellistä energia-osaamista voidaan kehittää, skaalata ja viedä tavoitteena ekologinen, kestävä ja mahdollisimman hiilineutraali energiantuotanto.

YK:n merioikeusyleissopimus (UNCLOS) muodostaa kansainvälisoikeudellisen kehyksen, jolla asetetaan kansainväliset standardit kaikille meriin kohdistuville toiminnoille sekä merten ja niiden luonnonvarojen käytölle.

YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030 tavoitteet ja tässä asiakirjassa määritellyt kestävä sinisen kasvun periaatteet ohjaavat kaikkia esitettyjä toimia. Tämän asiakirjan linjauksilla toteutetaan valtioneuvoston selontekoa kestävä kehityksen globaalisti toimintaohjelmasta Agenda 2030:stä⁷ (2017), kestävä kehityksen toimikunnan työohjelmaa (2016–2019) sekä kansallista kestävä kehityksen yhteiskuntasitoutumusta⁸.

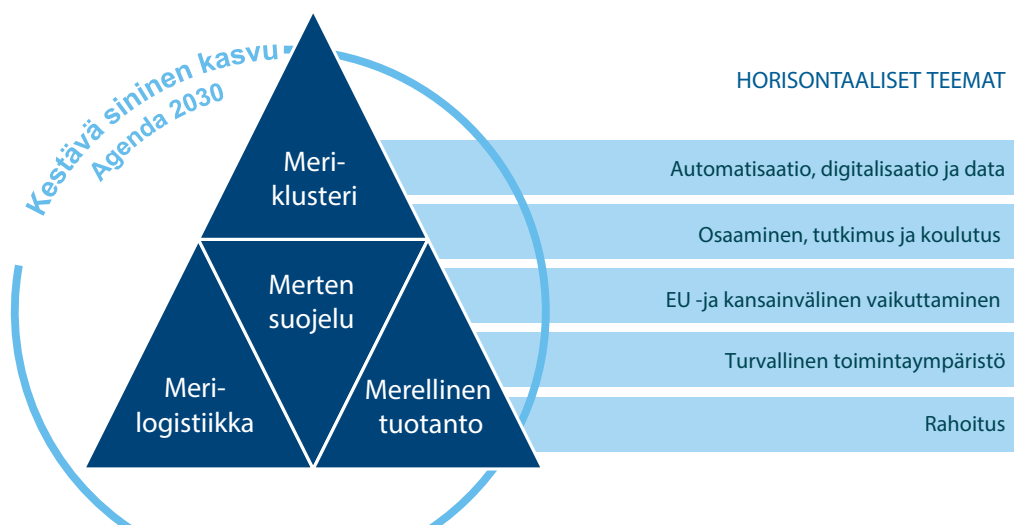
YK on julistanut vuodet 2021–2030 merten vuosikymmeneksi (Ocean Decade) ja UNESCO tämän pohjalta merentutkimuksen vuosikymmeneksi (Decade of Ocean Science for Sustainable Development). Suomi edistää YK:n valtameren vuosikymmenen toteuttamista.

7 Valtioneuvoston selonteko kestävä kehityksen globaalisti toimintaohjelmasta Agenda 2030:stä: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-360-6>

8 Kestävä kehityksen yhteiskuntasitoutumus: <https://kestavakehitys.fi/sitoutumus2050>

Suomen meripolitiikan kärjet ja visio

Suomella on globaali vastuu kestävän kehityksen edistämiseen. Toimintamme vaikutukset ulottuvat Suomen rajojen ulkopuolelle ja meidän tulee olla mukana globaalien haasteiden ratkaisemisessa. Suomella on hyvät edellytykset kestävän kehityksen ja kestävän sinisen kasvun edistämiseksi.

Suomi vaikuttaa globaalisti ja tuottaa ratkaisuja siihen, että meriluonnonvarojen käyttö on kestävä, meriympäristön tila on hyvä eikä ilmastonmuutos ylitä valtamerten kestävyys.

Suomella on korkeatasoinen meriosaaminen ja innovatiivinen, jatkuvasti menestyvä meri-klusteri sekä toimiva että turvallinen ja ympäristövastuullinen logistiikka.

Kestävän sinisen kasvun periaatteet

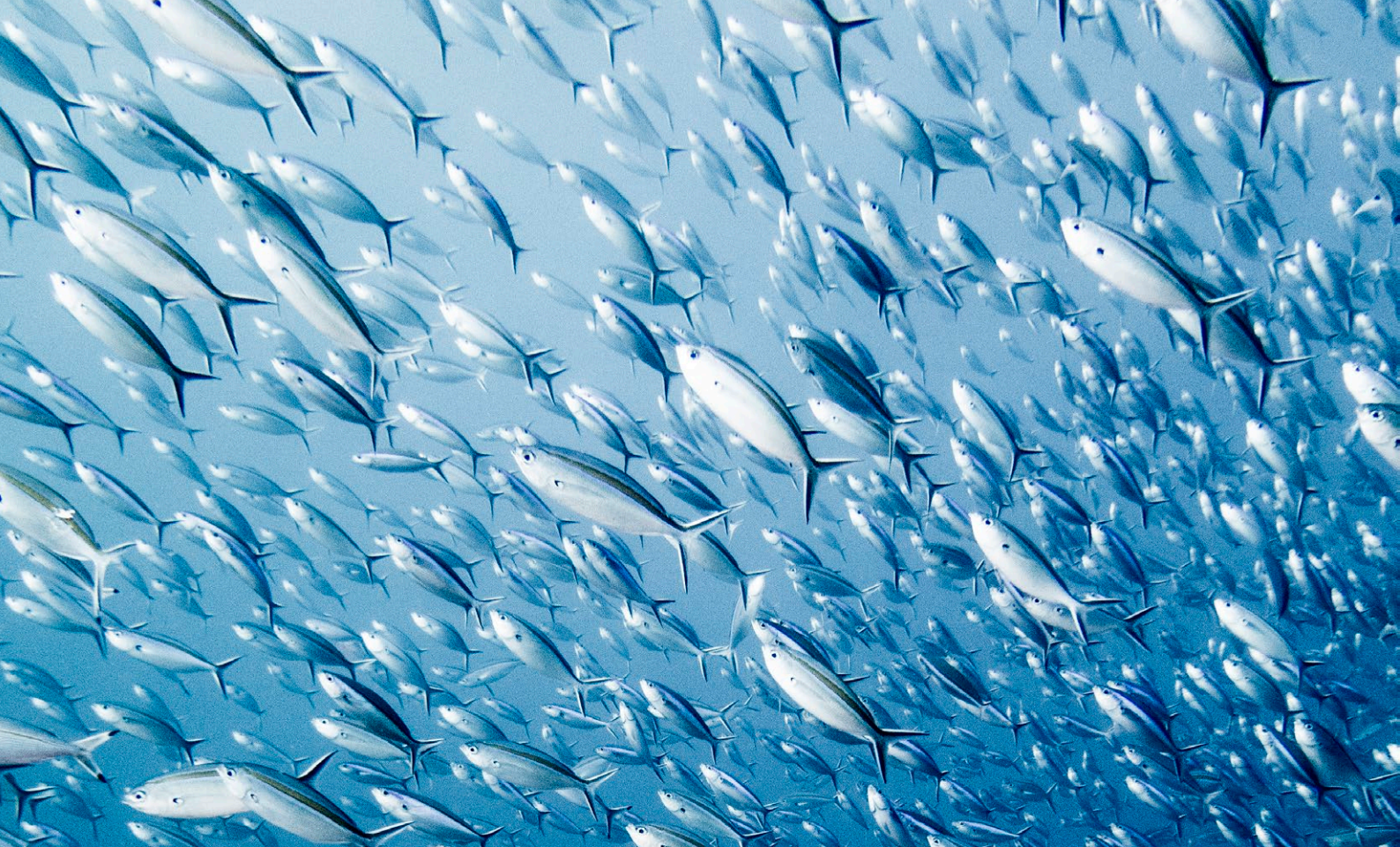
Suomen meripolitiikan keskeisenä periaatteena on, että valtamerten ja merten hyödyntäminen tapahtuu vastuullisesti ja kestävän sinisen kasvun periaatteiden mukaisesti. Kestävällä sinisellä kasvulla (blue growth) tähdätään merten luonnonvarojen hyödyntävään, kestävän kehityksen mukaiseen taloudelliseen kasvuun. Myös mereen suoraan tai epäsuorasti kytkeytyvät alat, kuten meriteollisuus, kuuluvat sinisen kasvun piiriin. Käyttöä voidaan pitää kestävänä, kun se ei heikennä meriympäristön tilaa tai uhkaa meriluonnon elinvoimaisuutta eikä lajien ja luontotyyppien monimuotoisuutta, ja meriympäristön tila on hyvä.

Kestävän sinisen kasvun periaatteina näissä linjauksissa ovat:

- Tietoon perustuva päätöksenteko
- Ympäristökuormituksen vähentäminen
- Ympäristön tilan parantaminen
- Kiertotalous, materiaalien kierrätettävyys ja elinkaarietehokkuus
- Vähähiilisyys
- Energiatietokkuus
- Ympäristökriteerien ja sertifiointien kasvava käyttö
- Yritysten yhteiskuntavastuu ja positiivinen nettovaikutus yhteiskuntaan.

Suomi on sitoutunut toimeenpanemaan YK:n huippukokouksessa v. 2015 päätettyä kestävän kehityksen toimintaohjelmaa Agenda 2030:tä⁹. Agenda 2030:n mukaan nykyisten sukupolvien tulee toimia niin, että hyvän elämän edellytykset säilyvät myös tuleville sukupolville. Tässä asiakirjassa käsitellään erityisesti Agenda 2030:n tavoitetta 14, vedenalainen elämä.

9 Agenda 2030 – kestävän kehityksen tavoitteet: <https://www.yk.fi/sdg>

Kuva: Essi Havula

Suomella on globaali vastuu kestävän kehityksen edistämiseen. Toimintamme vaikutukset ulottuvat Suomen rajojen ulkopuolelle ja meidän tulee olla mukana globaalien haasteiden ratkaisemisessa. Suomella on hyvät edellytykset kestävän kehityksen ja kestävän sinisen kasvun edistämiseksi: runsaat uusiutuvat luonnonvarat, korkea koulutustaso ja teknologinen osaaminen, digitaalisten ratkaisujen ja robotisaation hyödyntäminen sekä kyky tunnistaa ongelmat ja etsiä niihin ratkaisuja.

Liiketoiminnan tulee olla kestävää ja perustua vastuullisen liiketoiminnan periaatteille, minkä edistämässä yrityksillä ja yritysten kehittämällä innovaatioilla on suuri merkitys. Kestävä sininen kasvu ja viisas resurssien hyödyntäminen ovat myös yritysten ja yhteisöjen kilpailuetuja. Suomalaiset yritykset ovat maailmanlaajuisesti arvostettuja yhteiskuntavastuullisessa liiketoiminnassa.

Suomen meriklusteri voi toimia kestävyysongelmien ratkaisijana tarjoamalla maailmalle ratkaisuja, jotka mahdollistavat toimimisen maapallon kantokyvyn rajoissa, esimerkkinä energia- ja materiaalitehokkuus, uusiutuvat ja uudet polttoaineet. Myös logistisen verkoston liiketoimintaprosesseja voidaan tehostaa uusilla teknologioilla, kuten lohkoketjupohjaisilla ratkaisuilla.

Koulutus ja tutkimus luovat perustaa kestäväälle siniselle kasvulle ja yhteiskunnan haasteiden ratkaisemiselle. Tarvitsemme sekä kokemuseräisen että tieteellisen tiedon avoimuutta ja jatkuvaa kehitystyötä.

Suomen kansallinen kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumus toteuttaa globaalia kestävä kehityksen toimintaohjelmaa Agenda2030:tä. Meriklusterin toimijoita kannustetaan osallistumaan kestävä kehityksen edistämiseen kestävä kehityksen yhteiskuntasitoumuksen kautta. Toimijat voivat tehdä omia kestävä kehityksen toimenpidesitoumuksia tai esimerkiksi liittyä soveltuvin osin meriteollisuuden ResponSea¹⁰ -aloitteeseen, joka on konkreettinen työväline meriteollisuuden vastuullisuustyöhön.

EU:n meripolitiikan tavoitteena on tukea merten ja valtamerten kestävä käyttöä. Komission laatimalla pitkän tähtäimen Blue Growth -strategialla¹¹ (2017) edistetään suunnitelmallista ja kestävä meriin liittyvää kasvua ja yleisesti EU:n meripolitiikan toimeenpanoa. Strategian keskeisimmät painopistealueet ovat merellinen energiantuotanto, vesiviljely, merellinen turismi, bioteknologia ja merenpohjan mineraalivarat. Strategiassa mainitaan myös keskeiset kasvua mahdollistavat tekijät kuten meritieto, merialuesuunnittelu, meriympäristön suojeleminen, meriosaaminen, meriturvallisuus, merentutkimus, ja merialuekohtaiset strategiat.

EU:n meripolitiikan tavoitteita edistämään on rahoituskaudella 2015–2020 ollut mahdollista saada Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta erityistä meripolitiikan toimeenpanoa edistävää rahoitusta. Tällä rahoituksella tuetaan Suomessa parhaillaan 17 meripolitiikkaan liittyvää hanketta. Tämän asiakirjan valmisteluun ja erityisesti sen sidosryhmäyhteistyöhön on myös saatu kyseistä rahoitusta.

10 ResponSea-aloite: <https://meriteollisuus.teknologiateollisuus.fi/responsea-0>

11 EU:n komission Blue Growth -strategia: https://ec.europa.eu/maritimeaffairs/policy/blue_growth_en

I Merten suojelu

Suomi toimii aktiivisesti ja rakentavasti valtamerten ja merten suojelussa sekä sinisen kasvun kestävyysedistämässä korkeatasoisen tiedon ja osaamisen pohjalta.

Suomalainen merentutkimus on edelläkävijä ratkaisujen tuottajana ympäristöongelmiin.

Prioriteetit:

- Meriluonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttäminen
- Merten roskaantumisen ja mikromuovien vähentäminen
- Rehevöitymisen vähentäminen
- Öljy- ja kemikaalionnettomuuksien ehkäiseminen ja vahinkojen torjuntavalmiuksien kehittäminen
- Ilmastonmuutoksen vaikutusten vähentäminen: valtamerten lämpenemisen ja happamoitumisen pysäyttäminen

Kansainvälisillä sopimuksilla on erityinen merkitys merialueilla ympäristöongelmien hallitsemiseksi ja ratkaisemiseksi. YK:n merioikeussopimus (UNCLOS) sisältää yleisluontoiset määräykset meriympäristön suojelusta. Suojelun tehokas toteuttaminen edellyttää kuitenkin myös yksityiskohtaisia määräyksiä, joista on sovittava alueellisesti tai toimialakohtaisesti; näiden sopimusten täytäntöönpano on valtioiden vastuulla. Parhaillaan neuvotellaan UNCLOS:in alaisesta uudesta sopimuksesta kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisten merialueiden biodiversiteetin suojelemisesta ja kestävästä käytöstä.

Kuva: Alf Norkko

Toimet:

1. Vaikuttaminen valtamerten ympäristönsuojeluun liittyvän kansainvälisen oikeudellisen kehikon vahvistamiseksi
2. Kansainvälisten valtameriin liittyvien sopimusten toimeenpanon vahvistaminen
3. Aktiivisen ja määrätietoisin vaikuttamisen lisääminen
 - Valtamerten suojelun ja kestävän käytön integrointi kaikkiin mereen vaikuttaviin politiikkasektoreihin
 - Valtamerten suojelu osaksi kehityspolitiikkaa sekä kahdenkeskistä ja monenvälistä diplomatiaa
 - Valtamerten suojelun ”hyvän tahdon” lähettiläiden nimeäminen
4. Merentutkimusinfrastruktuurin kehittäminen ja tutkimuksen valmiuksien kehittäminen globaaliin suuntaan
 - Vahvistetaan suomalaista osaamista merten kaukokartoituksessa, satelliittipalveluissa sekä Copernicus¹²-meripalveluiden tuottamisessa ja hyödyntämisessä

12 Copernicus – Marine Environment Monitoring System: <http://marine.copernicus.eu/>

- Tuetaan suomalaisten tutkimuslaitosten ja yliopistojen jäsenyyksiä keskeisissä kansainvälisissä ja eurooppalaisissa merentutkimusinfrastruktuureissa
- Tuetaan merialueiden autonomisen havaintotoiminnan kehittämistä
- Ylläpidetään ja kehitetään valmiuksia arvioida laivaliikenteen ilma- ja vesipäästöjen vaikutusta meriympäristöön

5. Suomalaisen ratkaisuosamisen ja palvelujen paketointi ja viennin tuki

- Itämeren hyvien käytäntöjen vieminen
- Valmiiden meren tilan seurantaan liittyvien palvelukonseptien, kuten vedenalaisen meriluonnon inventointiohjelman (VELMU), levittäminen
- Ekosysteemiperusteisen lähestymistavan integrointi kestävää sinistä kasvua edistävään toimintaan
- Kansallisen muovitiekartan ajattelun vieminen globaaliin merelliseen kontekstiin
- Öljy- ja kemikaalionnettomuuksien torjuntavalmiuksien kehittäminen

Aikajänne: käynnistys lyhyellä aikajänteellä (1-2 vuotta) ja jatkaminen pitkällä aikavälillä

Vastuu: YM, UM, MMM, LVM, SM.

II Merilogistiikka

Suomi takaa osaltaan logistiikan turvallisuuden ja sujuvuuden sekä huoltovarmuuden kaikissa olosuhteissa.

Suomi tukee digitalisaation mahdollisuuksien hyödyntämistä ja mahdollistaa globaalisti kilpailukykyisen logistiikan.

Prioriteetit:

- Tehokas, älykäs, turvallinen ja puhdas logistinen järjestelmä
- Merilogistiikan kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen
- Globaalisti kilpailukykyinen merenkulku-elinkeino Suomelle
- Liikkuvuuden vapauden mahdollistaminen
- Merionnettomuuksien määrän vähentäminen
- Huoltovarmuus
- Toimiva väylästä ja satamarakenteet

Suomen logistiikan on oltava huipputehokasta, jotta se tukisi Suomen kilpailukykyä. Sijaintinsa takia Suomen on oltava kilpailijoitaan parempi pärjätäkseen globaalissa kilpailussa. Suomalaisten logistiikkatoimijoiden kilpailukyky ja jatkuva uusiutuminen on mahdollistettava. Turvallisen ja sujuvan logistiikan varmistaminen oltava kaiken toiminnan perustana.

Kuva: ESL Shipping / Broufoto

Toimet:

1. Huipputehokkaan logistiikan edellytysten edistäminen globaalisti: henkilöt, tavarat ja data liikkuvat vapaasti, turvallisesti, sujuvasti ja puhtaasti
 - Hyödynnetään uusia teknologioita ja dataa täysimääräisesti navigointiturvallisuuden ja energiatehokkuuden parantamiseksi sekä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi
 - Ennakoivan meriliikenteenhallinnan ylläpitäminen ja kehittäminen
 - Navigointitiedon laadun ja oikea-aikaisuuden varmistaminen
 - Kehitetään merenkulun osaamista ja koulutusjärjestelmää vastaamaan nopeasti muuttuvan toimintaympäristön tarpeisiin

Aikajänne: jatkuva

Vastuu: LVM, SM, OKM, PLM

2. Vähäpäästöisen operoinnin edistäminen
 - Vähähiilisen meriliikenteen edistäminen
 - Mustan hiilen päästöjen vähentäminen
 - Edistetään alusten
 - jätehuoltoa ja kykyä jätteen lajitteluun
 - sitoutumista jättää kaikki toiminnastaan aiheutuvat jätteet sataman vastaanottolaitteisiin
 - mahdollisuutta käyttää sataman tarjoamaa sähköverkkoa

- Edistetään satamien
 - hiilijalanjäljen pienentämistä
 - kykyä vastaanottaa lajiteltuja jätteitä
 - mahdollisuuksia tarjota liityntä sähköverkkoon
 - kykyä vastaanottaa alusten jäte- ja pilssivedet
- Meren tilaa parantavien hankkeiden edistäminen
- Ympäristövastuullisuuden jatkuva kehittäminen

Aikajänne: jatkuva

Vastuu: LVM, TEM, YM

3. Huoltovarmuuden sekä turvallisen ja sujuvan logistiikan takaaminen kaikissa olosuhteissa
- Varmistetaan ja kehitetään meriliikenteen johtamista tukevaa ajantasaista ja kattavaa meritilannekuvaa sekä tilannetietoisuutta
 - Varmistetaan ja kehitetään väylästöjen ja satamarakenteiden ajantasaisuutta ja käytettävyyttä
 - Varmistetaan huoltovarmuuden edellyttämä kotimainen alustonnisto
 - Edistetään valtioiden ja viranomaisten yhteistyötä tilannetietoisuuden kehittämisessä ja edistetään yhteistyön tiivistämistä yritysten kanssa uusien teknologioiden hyödyntämiseksi
 - Varaudutaan kyberturvallisuushyökkäyksiin ja varmistetaan toimintakyky myös häiriötilanteissa
 - Talvimerenkulun edellytyksistä huolehtiminen

Aikajänne: jatkuva

Vastuu: PLM, SM, LVM, TEM, VNK, UM

4. Logistiikan taloudellisten ekosysteemien kehittymisen tukeminen
- Laaditaan *best practice benchmark* logistiikan taloudellisista ekosysteemistä teollisuuden toimialalla
 - Mahdollistetaan kokeiluhankkeita:
 - Julkisen sektorin yhteistyö esteiden poistamiseksi
 - Tutkimusorganisaatioiden aktivoiminen
 - Julkisen datan avaaminen
 - Yritysten välisen tiedonjakamisen edistäminen
 - Alustojen kehittämisen tukeminen

Aikajänne: jatkuva

Vastuu: kaikki ministeriöt

5. Luodaan Itämerestä autonomisen meriliikenteen kansainvälinen *test bed* -alue edistämään meriliikenteen kehitystä
- Yritysten, tutkimuksen ja muun julkisen sektorin yhteistyön tiivistäminen kansainvälisesti houkuttelevan autonomisen meriliikenteen kokeilu ympäristön edelleen kasvattamiseksi
 - Pilotoidaan Itämerellä autonomisia laitteita aluerajavedet ylittäen sekä vaikutetaan aihepiirin EU-lainsäädäntöön yhteistyössä Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa

Aikajänne: käynnistys lyhyellä aikajänteellä (1-2 vuotta) ja jatkaminen pitkällä aikavälillä

Vastuu: LVM, TEM, UM

6. Vakaiden ja ennakoitavien toimintaedellytysten luominen; digitaalisten liiketoimintaedellytysten parantaminen vaikuttamalla globaalisti kansainvälisissä organisaatioissa ja EU:ssa; toiminta- ja kilpailuedellytysten saattaminen muiden EU:n jäsenvaltioiden tasolle

Aikajänne: jatkuva

Vastuu: kaikki ministeriöt

7. Digitalisaation edistäminen logistisessa ketjussa¹³
- Integroidun liikennejärjestelmän ja logististen ketjujen optimointi ja tehostaminen
 - Järjestelmien ja tietojen yhteensopivuuden varmistaminen yhtenäisten ja kustannustehokkaiden kokonaisuuksien mahdollistamiseksi
 - Hyödynnetään uusia teknologioita kuten lohkoketjupohjaisia ratkaisuja, jotka mahdollistavat logistisen verkoston liiketoimintaprosessien tehostumisen
 - Edistetään älyväylien kehittämistä, jotta vesiväylät kytkeytyvät osaksi logistisen verkoston tiedontuotantoa ja tietoyhteyksiä
 - Kehitetään satamien ja siellä toimivien operaattoreiden tuottamien palveluiden saatavuutta ja yhteentoimivuutta koko logistisen arvoketjun tehostamiseksi ja liikenteestä aiheutuvien ympäristövaikutusten vähentämiseksi

Aikajänne: käynnistys lyhyellä aikajänteellä (1-2 vuotta) ja jatkaminen pitkällä aikavälillä

Vastuu: LVM, TEM, UM

¹³ Valtioneuvoston periaatepäätös kehittämissuunnitelmaksi logistiikan ja kuljetussektorin sekä satamien digitalisaation vahvistamisesta: <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f8059df65>

Kuva: ©Viking Line

- Vähennetään meriliikennealan toimijoiden ilmoitusvelvollisuuksiin liittyvää hallinnollista taakkaa luomalla edistyksellisiin rajapintaratkaisuihin nojaavat ilmoitusmenetelmät

Aikajänne: jatkuva

Vastuu: LVM

8. Suomalaisten logistiikkatoimijoiden osaamisen kehittäminen

- Moniosaamisen varmistaminen jatkuvasti muutoksessa olevan toimintaympäristön tarpeisiin
- Panostetaan logistiikan koulutustarjontaan sekä tutkimukseen ja kehitykseen (T&K)
- Meriliikenneosaamisen koulutuksen tehostaminen
- Täydennyskoulutuksen tehostaminen ja helpottaminen

Aikajänne: jatkuva

Vastuu: LVM, TEM, OKM.

III Meriklusteri

Suomi turvaa meriklusterin kasvun mahdollisuudet ja kilpailukykyisen toimintaympäristön, jotta meriklusteri voi tuottaa kilpailukykyisiä innovatiivisia ratkaisuja, palveluja ja tuotteita globaaleille markkinoille.

Prioriteetit:

- Tasavertaisen kilpailun globaalin toimintaympäristön edistäminen
- Meriklusterin toimintaympäristön kehittäminen
- Innovaatiot ja uudet toimintatavat
- Autonomiset alukset
- Osaavan työvoiman saatavuus

Reilun kilpailun mahdollistava globaali toimintaympäristö on keskeinen tekijä telakoiden ja koko meriklusterin tulevaisuudelle. Uudet avautuvat markkinat tarjoavat merkittäviä kasvun mahdollisuuksia innovatiivisille tuotteille ja palveluille. Kansainvälisen kilpailukykyyn säilyttäminen edellyttää yritysten uudistumista, uusien teknologioiden ja toimintamallien kehittämistä, hyödyntämistä sekä toimivia rahoitusinstrumentteja.

Toimet:

1. Vaikuttaminen tasavertaisen kilpailun edellytysten ja pelisääntöjen kehittämiseen kansainvälisesti merkittävillä foorumeilla (IMO, WTO, OECD) ja EU:ssa

Aikajänne: jatkuva

Vastuu: TEM, LVM, UM

Kuva: ©Meyer Turku

2. Meriklusterin toimintaympäristön kehittäminen ja globaalien mahdollisuuksien hyödyntämisen tukeminen

- Pitkäjänteisesti yritysten kasvua tukevien palvelujen varmistaminen
- Ennakoivan ja toimintamallien muutoksia mahdollistavan lainsäädännön kehittäminen
- Kumppanuusverkostojen kehittämisen tukeminen
- Erityistoimenpiteiden käynnistäminen turvaamaan yritysten uudistumisen ja kasvun edellytykset, esimerkiksi sukupolvenvaihdostilanteissa ja pk-yritysten asiakaskunnan laajentamisessa
- Ratkaisujen löytäminen vain yksi asiakas -syndroomaan
- Yritysten kansainvälistymisen edellytysten parantaminen
- Kilpailukykyisen vienninrahoitusjärjestelmän varmistaminen
- Kylmien olosuhteiden laivanrakennusosaamisen varmistaminen Suomessa ja sen vientimahdollisuuksien edistäminen

Aikajänne: käynnistys lyhyellä aikajänteellä (1-2 vuotta), jatkuva

Vastuu: TEM, YM, LVM, UM

Kuva: ©Rauma Marine Constructions

3. Meriklusterin yhteistyön, uudistumisen ja innovaatioiden kehittämisen tukeminen

- Globaalien merellisten cleantech-ratkaisujen kehittämisen tukeminen
- Meriluonnon tilaa parantavien innovaatioiden kehittämisen tukeminen
- Digitalisaation ja automatisaation hyödyntämisen edistäminen tuotannossa, tuotteissa ja palveluissa
- Autonomisten alusten kehittäminen
- Alustojen ja muiden yhteistyöinstrumenttien kehittäminen

Aikajänne: jatkuva

Vastuu: TEM

- Automatisaation hyödyntämisen edistäminen jakamalla parhaita käytäntöjä automaatiokokeilusta ja testialueen toiminnasta

Aikajänne: jatkuva

Vastuu: LVM

4. Kehitetään toimia osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi
- Klusterin osaamistarpeiden ennakkoinnin jatkuva kehittäminen
 - Meriklusterin myönteisen näkyvyyden lisääminen
 - Jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan kehittäminen
 - Moniosaamisen mahdollistaminen koulutustarjontaa kehittämällä
 - Osaajapula-aloille kohdennettujen täsmätoimien jatkaminen

Aikajänne: jatkuva

Vastuu: OKM, TEM

5. Varmistetaan maanpuolustuksen kannalta kriittisten teknologioiden saatavuuden turvaaminen kaikissa olosuhteissa¹⁴
- Kehitetään meriklusterin yritysten osaamista ja kykyjä kriittisiin teknologioihin liittyen hyödyntäen eri keinoja kuten teollista yhteistyötä
 - Kehitetään teollista ja teknologista osaamista kriittisten järjestelmien ylläpitämiseksi ja muokkaamiseksi sekä näiden itsenäisen käytön varmistamiseksi Suomessa

Aikajänne: jatkuva

Vastuu: PLM, TEM, VNK.

14 Valtioneuvoston periaatepäätös Suomen puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan turvaamisesta: https://www.defmin.fi/julkaisut_ja_asiakirjat/strategia-asiakirjat/suomen_puolustuksen_teknologisen_ja_teollisen_perustan_turvaaminen

IV Merellinen tuotanto

Suomi edistää osaamisellaan globaalin merellisen tuotannon kehittämistä monipuoliseksi, kestäväksi ja vastuulliseksi.

Prioriteetit:

- Globaalisti kestävä vesiviljelyn tuotannon ja sen arvon lisääminen osana globaalin ruokapulan ratkaisua
- Kestävän merellisen virkistyskäytön ja siihen liittyvien hyvinvointivaikutusten tunnistaminen ja kehittäminen
- Uusien vähähiilisten, ekologisesti kestävien energiatehokkuutta parantavien merellisten energiateknologioiden ja palveluiden kehittäminen ja vienti

Vesiviljelyä harjoitetaan globaalisti kestävästi ja tehokkaasti. Vesiviljely on ollut voimakkaimmin kasvava ruoantuotannon ala viimeisen 20 vuoden aikana. Suomalaisella osaamisella kehitetään vesiviljelyä globaalisti hyödyntäen korkeaa teknologiaa, vaihtoehtoisia viljelytekniikoita ja -lajeja. Suomalaista energiatuotanto-osaamista kehitetään vientituotteeksi ja energiatuotantoa harjoitetaan ekologisesti, kestävästi ja mahdollisimman hiilineutraalisti. Merellisen tuotannon toimintaedellytyksiä, kestävyyttä ja vastuullisuutta edistetään merialuesuunnittelulla, yhteistyöllä ja palvelutarjonnan kehittämisellä.

Toimet:

1. Kestävän vesiviljelytuotannon kehittäminen globaalikontekstissa

- Kestävän vesiviljelytuotannon rohkeat avaukset, kuten uusia lajeja, uusia tekniikoita tai globaaleja markkinoita
- Korkeatasoisen osaamisen, hyvän hallinnon, palveluiden ja teknologian vienti kestävän vesiviljelyn edistämiseen
- Merellisen tuotannon mallin paketointi vientituotteeksi ottaen huomioon kasvun reunaehdot
- Vesiviljelyn kestävyyttä edistävien lupamallien selvittäminen ja skaalautumisen mahdollisuudet laajempaan globaaliin toimintaympäristöön lähtökohtana meriympäristön hyvän tilan saavuttaminen
- Globaalisti kestävästi ja kannattavasti viljellyn sekä kalastetun kalan jalostusasteen ja arvon kasvattaminen
- Rannikkokalastuksen jatkuvuutta turvaavien ja parantavien teknologisten ratkaisujen, rahoitusratkaisujen ja toimintamallien perusedellytysten kehittäminen sekä kalakantojen vahvistaminen mm. laitonta kalastusta torjumalla

Aikajänne: käynnistys lyhyellä aikajänteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä

Vastuu: MMM, TEM

2. Panostus tutkimus- ja kehitystoimiin

- Tavoitteellisten yksityisen ja julkisen sektorin tutkimus- ja kehittämiskumppanuuksien edistäminen, kuten innovaatioekosysteemit
- Kansainvälisen yhteistyön tiivistäminen

Aikajänne: käynnistys lyhyellä aikajänteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä

Vastuu: MMM, TEM, OKM, YM

- Merellisen bioteknologian mahdollisuuksien tunnistamiseen, osaamisen kehittämiseen ja hyödyntämiseen liittyvän foresight-tutkimuksen käynnistäminen

Aikajänne: käynnistys lyhyellä aikajänteellä, mutta tutkimukselle pitkä tavoite- ja aikajänne

Vastuu: OKM, TEM, MMM, YM

Kuva: Suomen Hyötytuuli Oy

3. Energiatuotanto

- Edistetään merellisen energiatuotannon osaamisen kehittymistä Suomessa ja vähähiilisten energiateknologiaratkaisujen vientiä
- Varmistetaan merellisen energiatuotannon ekologisuus, vähähiilisyys ja energiatehokkuus
- Tutkitaan mahdollisuuksia yhdistää merellisiä toimintoja kuten energiantuotantoa ja vesiviljelyä samassa kohteessa

Aikajänne: käynnistys lyhyellä aikajänteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä

Vastuu: TEM

4. Kestävä merellinen virkistyskäyttö ja matkailu

- Kehitetään globaalisti skaalattavia matkaketjujen digitaalisia palveluja
- Edistetään yritysten verkostoitumista laajempien palvelukokonaisuuksien kehittämiseksi
- Kehitetään merellistä matkailua ja virkistyskäyttöä

Aikajänne: käynnistys lyhyellä aikajänteellä ja kehittäminen pitkällä aikavälillä

Vastuu: TEM.

Horisontaaliset teemat

Horisontaalisiksi teemoiksi näihin meripolitiikan linjauksiin on valittu automatisaatio, digitalisaatio ja data; osaaminen, tutkimus ja koulutus; EU- ja kansainvälinen vaikuttaminen; turvallinen toimintaympäristö sekä rahoitus. Nämä teemat ovat korostuneet kaikkien meripolitiikan kärkein valmistelutyössä, ja niihin liittyviä kysymyksiä voidaan tarkastella läpileikkaavasti koko meripolitiikan alalla.

Automatisaatio, digitalisaatio ja data

- Digitalisaatiota mahdollistavan ja muutoksia ennakoivan lainsäädännön kehittäminen
- Avoimen datan saatavuuden edistäminen
- Alustatalouden ja avoimien innovaatioalustojen kehittämisen tukeminen
- Meriliikenteen automatisaation edistäminen yhdessä muiden automaation kehityksen kärkimaiden kanssa IMO:ssa ja EU:ssa.

Osaaminen, tutkimus ja koulutus

- Laaditaan ehdotus logistiikan ja meriklusterin osaamisen ja koulutuksen tulevaisuuden kehittämistarpeista
- Merten suojelun integrointi osaksi mereen vaikuttavien alojen koulutusta
- EU- ja globaalien koulutusmarkkinoiden hyödyntäminen
- Autonomisten korkeakoulujen kanssa käytävät nelivuotiskautta koskevat sopimusneuvottelut (2020)
- Jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan kehittämisen tukeminen

Kuva: ©Wärtsilä

- Asiantuntijoiden liikkuvuuden kannustaminen EU- ja kansainvälisellä tasolla
 - Asiantuntijaverkostoitumisen edistäminen
 - Osaamisen uudistumisen tukeminen ja muuntokoulutuksen edistäminen
 - Ydinosaamisen pitäminen Suomessa
 - Osaajien saaminen Suomeen: houkuttelevuuden lisääminen ja prosessin sujuvoittaminen
- Merialan toimijoiden keskinäisen vuoropuhelun ja yhteistyön edistäminen
- Tutkimustiedon lisääminen ja hyödyntäminen
 - Korkealaatuinen merentutkimusinfrastruktuuri, joka luo perustaa kestäväälle kehitykselle ja meriympäristön suojelulle
 - Tutkimuksen valmiuksien kehittäminen globaaliin suuntaan
 - suomalaisen merentutkimuskapasiteetin hyödyntäminen valtamerillä ja siitä viestiminen
 - Merentutkimusta tekevien yliopistojen ja tutkimuslaitosten verkoston luominen
 - Kylmien alueiden tutkimuksen ja erityisosaamisen kehittäminen
 - Matalien rannikkoalueiden erityisosaamiseen panostaminen
 - Tietoon perustuvan päätöksenteon edistäminen.

EU- ja kansainvälinen vaikuttaminen

- EU-komissioon vaikuttaminen: kilpailuedellytykset samalle tasolle
- Like-minded -yhteistyön kehittäminen ja muut yhteisaloitteet vahvojen meriklusterimaiden, -alueiden ja -kaupunkien kanssa
- Vaikuttamisen vahvistaminen kansainvälisesti merkittävillä foorumeilla (IMO, WTO, OECD) ja EU:ssa
- Muutos IMO-vaikuttamisessa sektoraalisesta asialähtöisestä vaikuttamisesta horisontaaliseen vaikuttamiseen
- Kolmansiin maihin vaikuttaminen.

Turvallinen toimintaympäristö

- Edistetään aloitteellisesti ja johdonmukaisesti Itämeren alueen turvallisuutta, omin toimin, alueellisena yhteistyönä sekä osana EU:n kehitystyötä ja muuta kansainvälistä yhteistyötä
- Varaudutaan kokonaisturvallisuuden toimintamallin mukaisesti yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiseksi kaikissa olosuhteissa
- Turvataan Suomen meriyhteyksien ja niiden käytettävyyden normaalioloissa, häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Rahoitus

- Etsitään meriklusterin pk-yritysten rahoitusongelmien ratkaisuja osana kasvupalveluja
- Edistetään hankkeiden poolausta rahoituksen saamiseksi
- Kilpailukykyisen vienninrahoitusjärjestelmän varmistaminen tasavertaisen kilpailun edellytysten aikaansaamiseksi (Export Credits)
- Hyödynnetään kotimaisia rahoitusinstrumentteja valtamerten suojelussa
- Vaikutetaan siihen, että kansainvälisiä, EU- ja pohjoismaisia rahoitusinstrumentteja voidaan paremmin käyttää meripolitiikan rahoituksessa
- Edistetään kestävä kasvun mukaiset kriteerit täyttäviä rahoitusinstrumentteja
- Kehitetään välineitä yksityisen rahoituksen suuntaamiseksi kestävyysongelmien ratkaisuun.

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

SNELLMANINKATU 1, HELSINKI
PL 23, 00023 VALTIONEUVOSTO
p. 0295 16001
info@vnk.fi
vnk.fi/julkaisut

ISBN PDF: 978-952-287-689-8
ISSN PDF: 2490-1164